CHELIDURA ALBIPENNIS Meg. OCH CH. ACANTHOPYGIA GÉNÉ, TVÄNNE FÖR SVERIGES FAUNA NYA FORFICULINA

AF

Bernhard Haij

Till den svenska faunan har man hittills ej kunnat räkna mer än tvänne representanter för fam. Forficulina: *Forficula auricularia* L. och *Labia minor* L., hvilka båda, som bekant, redan af Linné voro kända såsom svenska. Kasta vi emellertid en blick på Danmarks orthopter-fauna,* så finna vi, att denna

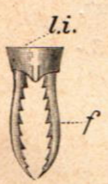

Fig. 1. *Labia minor* ♂; abdomensspets, sedd från undre sidan.

Fig. 2. *Chelidura acanthopygia* ♂: abdomens spets, sedd från undre sidan.

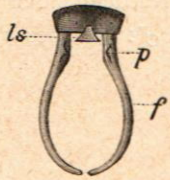

Fig. 3. Densamma som föregående, ehuru sedd från öfre sidan.

har att uppvisa fyra arter af ifrågavarande familj, nämligen, förutom de båda nyssnämda, äfven *Chelidura albipennis* Meg. och *Chel. acanthopygia* Géné, af hvilka den senare betraktas som en i Danmark allmänt förekommande insekt. På grund häraf borde man med stor sannolikhet kunna redan a priori

---

* Meinert, Fr., Catalogns Orthopterorum Danicorum.

förutse, att åtminstone den ena af de båda sistnämda arterna äfven skulle tillhöra vår fauna. Vi äro också nu i tillfälle att meddela, att såväl *Chelidura albipennis* MEG. som *Chel. acanthopygia* GÉNÉ äro svenska arter. Båda hafva först anträffats i Skåne af akademieadjunkten THOMSON.

Som det torde vara ganska sannolikt, att dessa arter, synnerligast *Chel. acanthopygia* GÉNÉ, förekomma på flera andra ställen i vårt land än Skåne, har jag ansett det ega sitt intresse att lemna en beskrifning af dem och angifva de karaktärer, hvarigenom de skiljas från *Forficula auricularia* L., och *Labia minor* L., med hvilka de möjligen hos oss blifvit förväxlade.* Derjämte vill jag vördsammast uppmana hrr entomologer att åt dessa insekter egna någon liten uppmärksamhet.

Gen. CHELIDURA LATR.

Lamina subgenitalis** oväpnad (fig. 2 li). Antenner 12—13-ledade. Pronotum nästan qvadratiskt. *Flygvingar saknas;* elytra antingen fullständigt utbildade eller rudimentära. Andra tarsleden försedd med tvänne utdragna sidoflikar, som omfatta basen af den tredje leden. 3 och 4 dorsala abdominalsegmenter på hvardera sidan med en upphöjd och förtjockad list.

♂: forcipes vid basen vidt skilda (figg. 2 och 3).

Chel. albipennis MEG.

Blekt gulbrun, hårig. Antenner 12-ledade. Elytra fria, normalt utbildade, mer långa än breda och med rät bakkant; scutell saknas. Abdomen fint punkterad, långhårig; de laterala listerna på 3 och 4 abdominalsegmenten nästan knöllika, svartglänsande. ♂: forcipes långa, svagt böjda, trinda, på insidan med en svag tand vid basen och en annan starkare på midten;

---

* *Chelidura acanthopygia* GÉNÉ. företer vid ett flygtigt betraktande stor likhet med den outvecklade *Forficula auricularia* L. och har nog därför blifvit förbisedd i vårt land.

** Den sista af de utifrån synliga ventralplåtarne på abdomen.

lamina subanalis* svagt uppåtböjd. Kroppsl. 6—10 mm. ♀: forcipes korta, nästan raka, oväpnade. Kroppsl. 8—9 mm.

Denna art är betydligt mindre än *Forficula auricularia* L. och mycket större än *Labia minor* L. Har af THOMSON tagits i ganska stort antal vid Pålsjö i Skåne, där den uppehöll sig på buskar af slån och hassel.

Chel. acanthopygia GÉNÉ.

Gråbrun, hufvud, forcipes och midten af abdomens dorsalsida oftast klart rödgul'a; nästan glatt, bakkroppen undertill gleshårig. Antenner 13-ledade. Elytra rudimentära, transversela, vid basen sammanflytande med mesonotum, de mot kroppens medianlinie vända vingspetsarne fria, täcka hvarandra. Scutellen

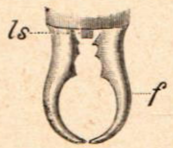

Fig. 4. *Forficula auricularia* ♂; abdomens spets, sedd från öfre sidan.

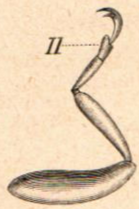

Fig. 5. Extremitet af *Forficula auricularia;* II andra tarsalleden.

mycket stor. Abdomen plattad, bredast bakom midten. ♂: forcipes långa, tämligen starkt böjda, trinda och försedd med en basaltand på öfre sidan (p fig. 3). Lamina subanalis bildar en i stark vinkel uppåt böjd tand, hvars spets är tvärhuggen och svagt emarginerad (ls fig. 3). Kroppsl. 7—13 mm. ♀: forcipes korta, oväpnade. Kroppsl. 7—11 mm.

Chelidura acanthopygia GÉNÉ. är större än föregående art; varierar för öfrigt betydligt till storleken. Denna art synes i Skåne vara ganska allmän och därstädes äga stor utbredning. THOMSON har funnit den flerestädes i skogstrakterna. Själf har jag iakttagit den vid Ringsjön. Vid Krageholm nära Ystad är den allmän i bokskogarne enligt adjunkten G. LÖFGREN, som

* En process, som skjuter upp ofvan lamina subgenitalis.

därifrån tagit den. Äfven är arten observerad på Öland af THOMSON. Bör ej såsom *Forf. auricularia* sökas under stenar o. d. utan uppehåller sig företrädesvis på buskar och träd.

De trenne till svenska faunan hörande slägtena af Forficulina särskiljas på följande sätt:

1. Tarsernas andra led cylindrisk; lamina subgenitalis hos ♂ väpnad med en tand (fig. 1 li)...... *Labia* LEACH.
2. Andra tarsalleden med sidoflikar, hjärtformig; lamina subgenitalis oväpnad (fig. 5. II).
   a. Flygvingar fullständigt utvecklade; forcipes hos ♂ vid basen starkt dilaterade (fig. 4 f) *Forficula* L.
   b. Flygvingar saknas; forcipes vid basen högst obetydligt dilaterade, vidt skilda (f. figg. 2 och 3) *Chelidura* LATR.